CIWB

Cyfleoedd i gwrdd â gofynion y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd: Rhifyn 10

Nodir isod rai o'r cyfleoedd i gwrdd â gofynion y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd.

LLYTHRENNEDD: DARLLEN

Yn gyffredinol, wrth ddarllen drwy'r cylchgrawn, mae cyfleoedd i ddisgyblion **ganfod, dethol a defnyddio gwybodaeth** drwy:

- ddefnyddio'u gwybodaeth o darddiadau a theuluoedd geiriau (e.e. yn yr adrannau **Beth ydy** …? a thrwy dynnu sylw at berthynas rhai geiriau â'i gilydd, e.e. yn y darn **Dyn trydan** (cerflun = cerfio a llun; sych, sychu, sychwr) ac yn y darn **Swyddi** (hyfforddi, hyfforddwr, hyfforddiant)
- defnyddio'u gwybodaeth o gystrawen, strwythur y frawddeg a strwythur testun cyfan
- defnyddio'u gwybodaeth o'r cynnwys a'r cyd-destun
- gwneud synnwyr o eiriau, brawddegau a thestunau cyfan
- defnyddio ystod o strategaethau, *e.e. darllen cyflym, darllen agos, anodi, rhagfynegi,* i gip ddarllen (sgimio) testunau i gael y neges, y syniadau a'r themâu allweddol, a'u llithr ddarllen (sganio) am wybodaeth fanwl
- dewis a dethol pa ffynonellau ar y rhyngrwyd i'w lawrlwytho neu i'w dyfynnu, yn ôl eu dibynadwyedd a'u perthnasedd

Mae cyfleoedd i **ymateb i'r hyn a ddarllenwyd drwy:**

- ganolbwyntio wrth ddarllen testunau, ar sgrin ac ar bapur, sydd yn newydd iddynt gan ddeall y wybodaeth sydd ynddynt
- dod o hyd i wybodaeth a thystiolaeth ychwanegol o ffynonellau gwahanol a'u defnyddio'n ddethol
- darllen o amgylch pwnc sydd o ddiddordeb iddynt a datblygu dealltwriaeth ehangach drwy ymchwilio
- crynhoi a chyfuno gwybodaeth gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol.

LLYTHRENNEDD: LLAFAREDD

Mae cyfleoedd i **ddatblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau drwy**:

Siarad:

- cyflwyno pynciau a syniadau'n gydlynus, gan ddefnyddio technegau'n effeithiol, e.e. *strwythur clir, hanesyn i gyflwyno enghraifft, casgliadau credadwy*
- ymateb i farn eraill yn gadarnhaol a phriodol o gael eu herio
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun

Gwrando

- ymateb yn gadarnhaol ac ystyrlon i syniadau newydd a safbwyntiau gwahanol
- gwrando ar wybodaeth a syniadau (ar sgrin neu'n fyw) a nodi sut mae tystiolaeth yn cael ei ddefnyddio

Cydweithio a thrafod

- cymryd amrywiaeth o rolau mewn cyd-destunau grŵp
- trafod safbwyntiau cyferbyniol, a thrafod y camau nesaf.

LLYTHRENNEDD: YSGRIFENNU AR DRAWS Y CWRICWLWM

Wrth ymgymryd â gwaith ysgrifennu, mae cyfleoedd i **drefnu syniadau a gwybodaeth** drwy:

- addasu cyflwyniad y deunyddiau yn ôl bwriad yr ystyr a'r effaith, e.e. *dewis faint o fanylion sy'n angenrheidiol*
- wrth gynllunio gwaith ysgrifennu, gwneud dewisiadau ynglŷn â'r cynnwys, strwythur, iaith, cyflwyniad sy'n addas at y diben
- ystyried y ffyrdd gorau o gyflwyno ysgrifennu gan ddefnyddio TGCh er mwyn cyfathrebu'n glir ac effeithiol
- trefnu darnau ysgrifennu hirach gan wneud cysylltiadau o fewn a rhwng paragraffau

Mae cyfleoedd i **ysgrifennu'n gywir**

- defnyddio'r trydydd person i gyfleu syniadau a gwybodaeth
- defnyddio termau technegol, iaith a mynegiant yn gyson â chynnwys y pwnc
- ysgrifennu'n ramadegol gywir, gan amrywio hyd a strwythur brawddegau i wneud i'r ystyr fod yn glir
- ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir fel arfer yn ei gyd-destun
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun
- defnyddio'r ystod lawn o atalnodi er mwyn gwneud i'r ystyr fod yn glir, e.e. *yr hanner colon, y colon a dyfynodau*
- defnyddio amryw o strategaethau ac adnoddau i sillafu geirfa gyfarwydd ac anghyfarwydd a geiriau pwnc benodol yn gywir
- cynhyrchu llawysgrifen sy'n llifo ac sy'n ddarllenadwy.

RHIFEDD: DEFNYDDIO SGILIAU DATA

- Mae llawer o'r gwaith yn ymwneud â rheoli arian, e.e. "gwerthfawrogi egwyddorion sylfaenol cyllidebu, cynilo ... a benthyca". Yn y darnau **Arian ... arian ... arian, Dydd Sadwrn, Arian! O ble mae'n dod? I ble mae'n mynd?** trafodir gwahanol ddulliau o gaffael arian (gweithio, ar ffurf anrhegion, cynilo) a sut i arbed arian, a thrafodir benthyca a llog yn benodol yn y darn **Arian! O ble mae'n dod? I ble mae'n mynd?** Yn y darn hwn, hefyd, gofynnir i'r disgyblion gynllunio gwariant o fewn cyllid penodol.
- Ar ôl darllen y darn **Arian ... arian ... arian** mae cyfle i greu ac i ddefnyddio holiadur ac yna i greu siart cylch i ddangos y canfyddiadau.
- Mae cyfle i drosi milltiroedd i gilometrau yn y darn **Rasio yn Sir Benfro.**
- Mae cyfle i adolygu'r parthau amser yn y darn **Beth sy'n digwydd?** e.e. drwy gymharu am faint o'r gloch mae Awr y Ddaear yn digwydd ar draws y byd.